

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) เพื่อศึกษาความถี่ของการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและระดับความคับข้องใจของพยาบาลเมื่อเผชิญกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต ในโรงพยาบาลศูนย์ภาคใต้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากพยาบาลวิชาชีพทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยหนักเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 6 เดือน จำนวน 146 ราย ในระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2547 ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความถี่ของการตัดสินใจและความคับข้องใจ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความถี่ของการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต ตามรูปแบบการตัดสินใจที่เน้นผู้ป่วย เน้นแพทย์ และเน้นกฎเกณฑ์ของหน่วยงานเป็นศูนย์กลาง โดยรวมทั้ง 3 รูปแบบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.61$, S.D.=0.58) เมื่อพิจารณาในแต่ละรูปแบบ พบว่าความถี่ของการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลในแต่ละรูปแบบอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยรูปแบบการตัดสินใจที่เน้นแพทย์เป็นศูนย์กลางมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=2.65$, S.D.=0.71) รองลงมาคือรูปแบบการตัดสินใจที่เน้นกฎเกณฑ์ของหน่วยงานเป็นศูนย์กลาง ($\bar{X}=2.64$, S.D.=0.71) ส่วนรูปแบบการตัดสินใจที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=2.53$, S.D.=0.75)

2. ระดับความคับข้องใจจากการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิตตามรูปแบบการตัดสินใจที่เน้นผู้ป่วย เน้นแพทย์ และเน้นกฎเกณฑ์ของหน่วยงานเป็นศูนย์กลาง โดยรวมทั้ง 3 รูปแบบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.10$, S.D.=0.90) เมื่อพิจารณาในแต่ละรูปแบบ พบว่าระดับความคับข้องใจจากการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลในแต่ละรูปแบบอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยระดับความคับข้องใจจากการตัดสินใจในรูปแบบที่เน้นแพทย์เป็นศูนย์กลางมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=2.48$, S.D.=1.01) รองลงมาคือรูปแบบการตัดสินใจที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง ($\bar{X}=2.08$, S.D.=0.96) ส่วนรูปแบบการตัดสินใจที่เน้นกฎเกณฑ์ของหน่วยงานเป็นศูนย์กลางมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.74$, S.D.= 1.07)

3. หลักการ/เหตุผลประกอบการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต พบว่าไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าจะจัดต่อไปนี้คือความต้องการของผู้ป่วยและการตัดสินใจของผู้ป่วยเมื่อวาระสุดท้ายของชีวิตมาถึง (ร้อยละ 65.1) หลักจริยธรรม (ร้อยละ 60.3) กฎหมายและศาสนาที่ผู้ป่วยนับถือ (ร้อยละ 58.9) จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล (ร้อยละ 56.8) คำประกาศสิทธิของผู้ป่วย (ร้อยละ 56.2) และคุณค่า ความเชื่อของผู้ป่วย (ร้อยละ 50) ตามลำดับเป็นปัจจัยที่ใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผลการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและระดับความคับข้องใจของพยาบาลเมื่อเผชิญกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาล 4 ด้าน คือ (1) ด้านการปฏิบัติการพยาบาล (2) ด้านการบริหารการพยาบาล (3) ด้านการศึกษาพยาบาล และ (4) ด้านการวิจัยทางการพยาบาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. จากผลการศึกษา พบว่าการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและระดับความคับข้องใจของพยาบาลเมื่อเผชิญกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรมีการพัฒนาทักษะของพยาบาลเกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย รวมทั้งวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ ขอบเขตความรับผิดชอบของพยาบาล

ด้านบริหารการพยาบาล

1. จากผลการศึกษา พบว่าระดับความคับข้องใจของพยาบาลเมื่อเผชิญกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรจัดให้คำปรึกษาแก่พยาบาลผู้ที่มีปัญหาในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านปัญหาที่เกิดจากการตัดสินใจเชิงจริยธรรมสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของพยาบาล เพื่อลดความคับข้องใจในการปฏิบัติงาน

2. จากผลการศึกษา พบว่าการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรจัดโครงการอบรมวิชาการเพื่อฟื้นฟูการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในคลินิกให้กับพยาบาล รวมทั้งฝึกเกี่ยวกับการสื่อสาร การให้คำปรึกษา

การแก้ปัญหา การขจัดความขัดแย้ง และควรสร้างมาตรฐานการพยาบาลผู้ป่วยระยะสุดท้าย รวมทั้งสร้างความชัดเจนในการพยาบาลด้านจิตวิญญาณที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย ให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม และลดความขัดแย้งทางจริยธรรม

ด้านการศึกษาพยาบาล

1. จากผลการศึกษา พบว่าการศึกษาเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายในหลักสูตรพยาบาลและการประชุม/อบรม/สัมมนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับจริยธรรมภายหลังจบการศึกษาในหลักสูตรพยาบาล มีผลต่อการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ดังนั้น ควรมีการสนับสนุนให้พยาบาลวิชาชีพได้เพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษาให้สูงขึ้น เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วย

ด้านการวิจัยทางการพยาบาล

1. ควรมีการศึกษาถึงแนวปฏิบัติของพยาบาลในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการดูแล ผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต

2. ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ป่วยและครอบครัว ต่อการมีส่วนร่วมของพยาบาล ในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต ในประเด็นต่าง ๆ เช่น สิทธิผู้ป่วย การทำหน้าที่แทนผู้ป่วยของพยาบาล เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย

3. ควรมีการศึกษาระดับวิจัยที่ช่วยลดความคับข้องใจเมื่อเผชิญกับปัญหาการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต